

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Konsekvenser av ny soneinndeling for sau- og reindriftsnæringa i Nordland

Geir Harald Strand

Finn Arne Haugen

Svein Morten Eilertsen

Inger Hansen

Fylkesmannens utfordring til NIBIO

- Hvilke konsekvenser får den nye arealsoneringa for tap av sau og rein?
- Hvilke konsekvenser vil ny arealsonering ha på sikt for sau- og reindriftnæringa?
- Effekt av forebyggende og konfliktdempende tiltak?

Forvaltningssoner jerv - konsekvenser

JERV 1	Sau/Lam		Søkere m/sau	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent
I Forvaltningssonen	8 313	4,0	38	3,7
I Randsonen	77 584	36,8	363	35,7
Utenfor randsonen	124 625	59,2	615	60,5
Totalt	210 522	100,0	1 016	100,0

JERV 2	Sau/Lam		Søkere m/sau	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent
I Forvaltningssonen	23 093	11,0	98	9,7
I Randsonen	70 376	33,4	343	33,7
Utenfor randsonen	117 053	55,6	575	56,6
Totalt	210 522	100,0	1 016	100,0

Tall hentet fra søknad om PT i Nordland 2014

Forvaltningszone gaupe - konsekvenser

	Sau/Lam		Søkere m/sau	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent
I Forvaltningssonen	62 806	29,8	269	26,5
I Randsonen	38 347	18,2	210	20,7
Utenfor randsonen	109 369	52,0	537	52,8
Totalt	210 522	100,0	1 016	100,0

Tall hentet fra søknad om PT i Nordland 2014

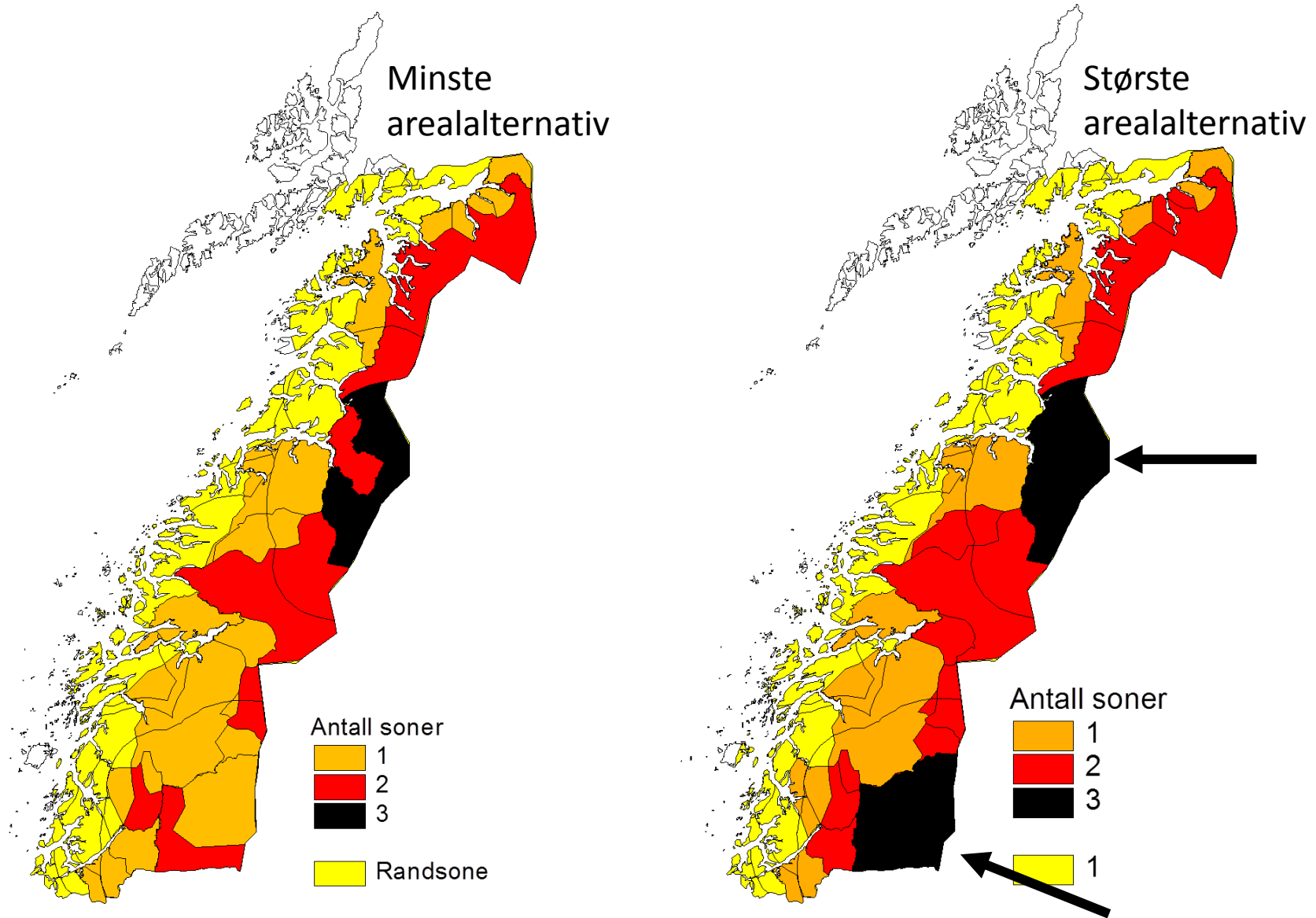
Forvaltningssoner bjørn - konsekvenser

BJØRN 1	Sau/Lam		Søkere m/sau	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent
I Forvaltningssonen	2 699	1,3	18	1,8
I Randsonen	17 851	8,5	75	7,4
Utenfor randsonen	189 972	90,2	923	90,8
Totalt	210 522	100,0	1 016	100,0

BJØRN 2	Sau/Lam		Søkere m/sau	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent
I Forvaltningssonen	12 847	6,1	50	4,9
I Randsonen	28 379	13,5	112	11,0
Utenfor randsonen	169 296	80,4	854	84,1
Totalt	210 522	100,0	1 016	100,0

Tall hentet fra søknad om PT i Nordland 2014

Belastning - antall rovviltarter

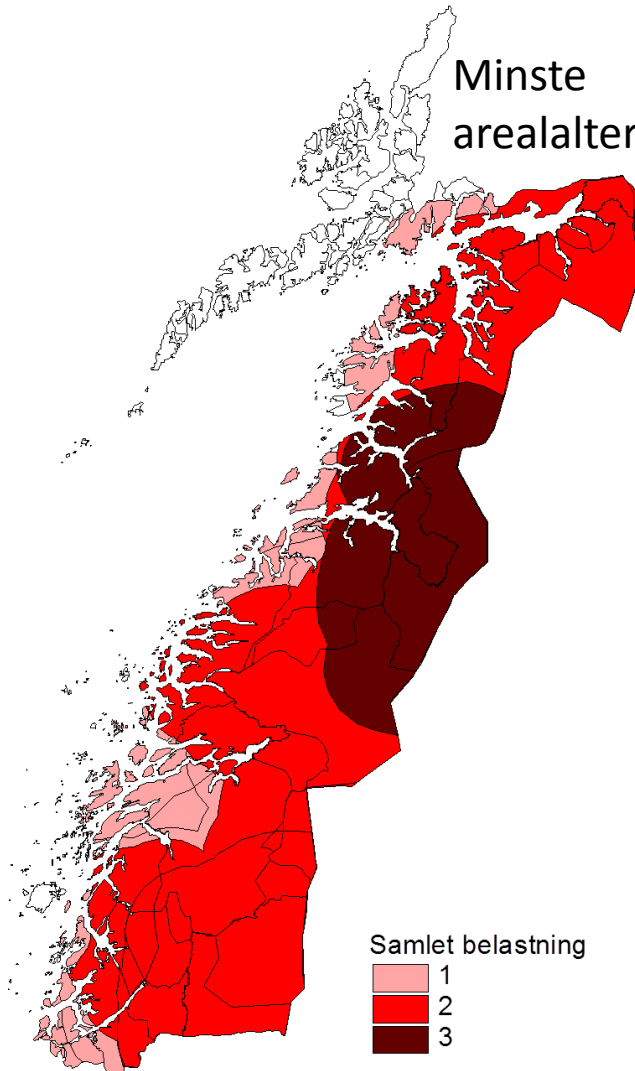
Forslag til ny forvaltningszone – minste arealalternativ				
	Sau/Lam		Søkere m/sau	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent
3 Rovdyrarter	1 381	0,7	10	1,0
2 Rovdyrarter	8 250	3,9	36	3,5
1 Rovdyrarter	53 175	25,3	223	22,0
I Randsonen	40 670	19,3	228	22,4
Utenfor randsonen	107 046	50,8	519	51,1
Totalt	210 522	100,0	1 016	100,0

Forslag til ny forvaltningszone – største arealalternativ				
	Sau/Lam		Søkere m/sau	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent
3 Rovdyrarter	12 691	6,0	49	4,8
2 Rovdyrarter	10 430	5,0	49	4,8
1 Rovdyrarter	39 813	18,9	172	16,9
I Randsonen	40 594	19,3	228	22,4
Utenfor randsonen	106 994	50,8	518	51,0
Totalt	210 522	100,0	1 016	100,0

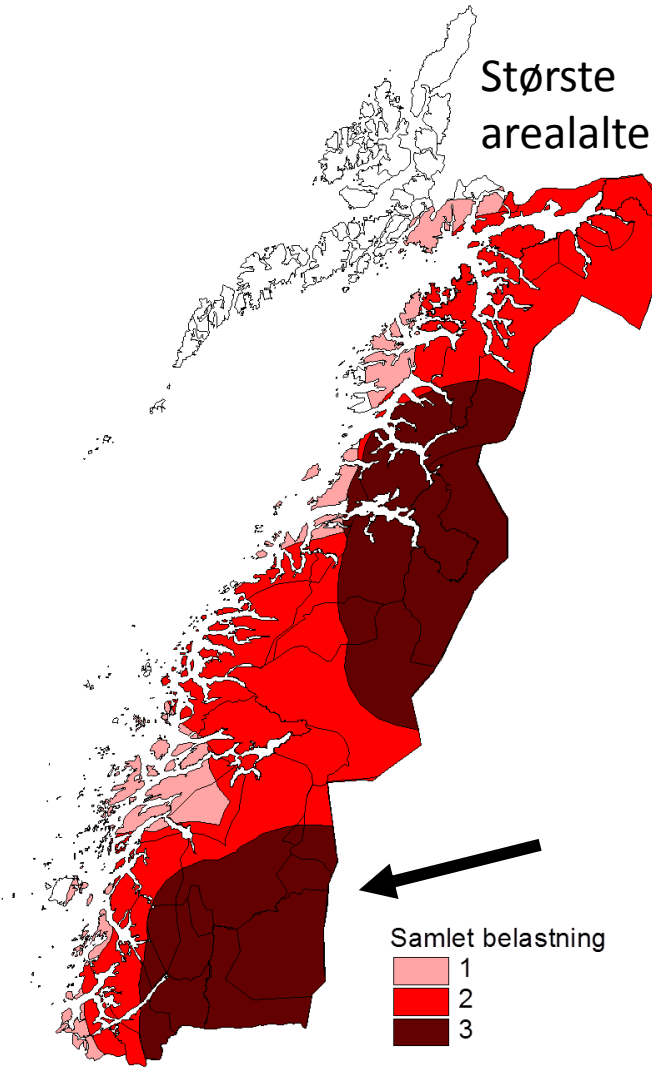
Antatt rovdyrbelastning

Minste
arealalternativ

Største
arealalternativ

Samlet belastning

Samlet belastning

Forventet utvikling i saueneæringa

- Landbruket har hatt en særskilt negativ utvikling i områder med flere (3-4) rovviltarter
- Antall sau og antall bønder i disse områdene har gått ned
- Utnyttelsen av utmarksressursene er langt lavere i de rovdyrprioriterte områdene (26 %) enn i de beiteprioriterte områdene (59%)

Utviklingen i saueneæringa er avhengig av om nedgangen innen forvaltningsområdene for rovvilt kan oppveies av økt sauehold utenfor disse

- Matproduksjon
- Driftsendringer
- Arealbruk
- Ressursutnyttning
- Sysselsetting

Randsoneproblematikk i Nordland

Kadaverfunn (sau og rein) tatt av fredet rovvilt 1991-2015 med tapsårsak klassifisert som dok. eller antatt av SNO

Område	Nordland		Landet forøvrig	
	Antall	%	Antall	%
I forvaltningsområde	605	10,9	15 690	41,2
I randsone	4 076	73,6	13 805	36,2
Utenfor randsone	858	15,5	8 597	22,6
Sum	5 539	100,0	38 092	100,0

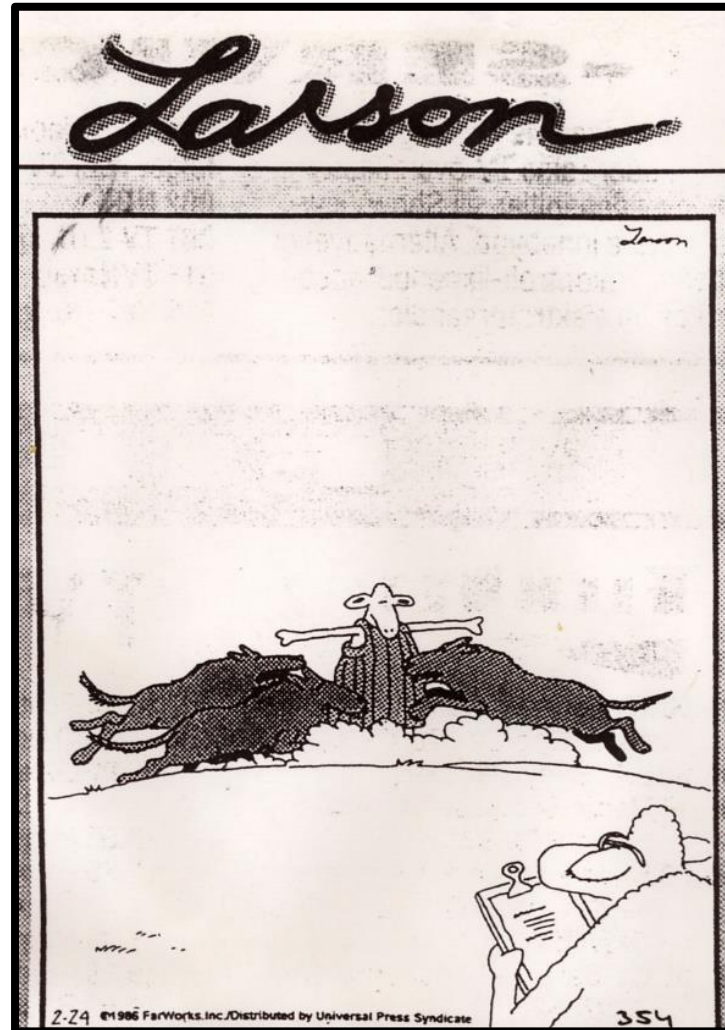
Kilde:Rovbase

Effekt av FKT i ny rovviltzone

- De mest effektive FKT er de som skiller rovvilt og beitedyr i tid og rom:
 - Tidlig sankning
 - Beredskapsareal
 - Rovviltavvisende gjerde
 - Heimebeiter
 - Flytting
- Holder ikke å implementere de «tyngste tiltakene» kun innenfor rovviltsonene, må tenke randsone og total rovdyrbelastning
 - Et mye større areal og mange flere besetninger berøres!

Nye forebyggende tiltak?

Kultivering av innmarks nær utmark ?

- En løsning for å styrke beitegrunnlaget og spare fulldyrka mark til vinterfôr
- Kan avhjelpe arealknapphet ved seint slipp og tidlig sanking

Styrt beitedrift?

- Alle former for mer styrt beitedrift vil kunne bidra til å redusere tapene
- Er det «takhøyde» i næringa for å diskutere utvikling av nye gjetersystemer og brukskryssninger av sau med styrket flokkinstinkt?

Implementering av FKT i næringa - kan vi lære noe fra utlandet?

